

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2015. godina. Ovaj prevod urađen je uz pomoć Fonda za ljudska prava Savjeta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund) i nije obavezujući za Sud. Više informacija može se pronaći u punoj izjavi o autorskim pravima na kraju ovog dokumenta.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2015. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2015. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Informator o sudskoj praksi suda br. 173

April 2014. godine

Nacionalni sindikat radnika željeznice, pomorstva i saobraćaja protiv Ujedinjenog Kraljevstva- 31045/10

Presuda od 8.4.2014. (Odjeljenje IV)

Član 11

Član 11-1

Sloboda udruživanja

Zabrana štrajka solidarnosti protiv poslodavca koji nije stranka u radnom sporu: *nije utvrđena povreda Konvencije*

Činjenice: Pravo na štrajk solidarnosti (za razliku od primarnog štrajka) ograničeno je u Ujedinjenom Kraljevstvu 1980. godine, a postalo je nezakonito 1990. godine*. 2007. godine grupa od 20 radnika Preduzeća J, koji su svi bili članovi sindikata, prebačeni su u Preduzeće H. Dvije godine kasnije oni su stupili u štrajk kada je Preduzeće H ukazalo na to da će uslove njihovih ugovora o radu svesti na nivo uslova drugih radnika. Štrajk je doveo do toga da Preduzeće H revidira svoju ponudu, koju su ovi radnici prvobitno odbili ali na kraju nisu imali izbora nego da je prihvate. U svojoj predstavi Evropskom sudu, sindikat podnosilac predstavke tvrdio je da je štrajk njegovih članova u Preduzeću H bio nedjelotvoran zbog zakonske zabrane štrajka solidarnosti, jer je ta zabrana spriječila sindikat da organizuje štrajk solidarnosti u većem Preduzeću J.

Sindikat podnosilac predstavke takođe se žalio da su pravila domaćeg prava kojima se uređuje organizovanje tajnog glasanja o štrajku previše stroga i detaljna. Zbog tih pravila poslodavac je uspio da dobije sudsku naredbu kojom se sindikatu zabranjuje da organizuje štrajk zbog plata i uslova rada na osnovu toga što nije dovoljno jasno precizirao tačan opis posla uključenih radnika.

Pozivajući se na član 11 Konvencije, sindikat podnosilac predstavke naveo je da su ograničenja da se mora dati obavještenje o tajnom glasanju o štrajku i potpuna zabrana štrajka solidarnosti umanjili njegovu mogućnost da zaštiti interese svojih članova.

Pravo - Član 11:

Obavještenje o tajnom glasanju o štrajku - Nije bilo osnova po kome bi Sud mogao da utvrdi da je došlo do zadiranja u ostvarivanje prava sindikata

podnosioca predstavke po članu 11, osim toga da se od njega traži da ispuni procesne uslove predviđene u zakonu, što je sindikat podnosilac predstavke na kraju i uspio da uradi. Iako je sindikat podnosilac predstavke imao određena kašnjenja u preduzimanju radnji usmjerenih na zaštitu interesa svojih članova, on je uspio da povede štrajk dva mjeseca kasnije, a taj je štrajk na kraju doveo do toga da poslodavac poboljša svoju ponudu prema članovima sindikata. Ta ponuda je prihvaćena i dobila je svoje dejstvo u formi kolektivnog ugovora ubrzo nakon toga. Sud je mogao samo da ispita pritužbe u svjetlu konkretnih činjenica i ono što je situacija pokazala u stvarnosti jeste da je na kraju došlo do uspješnog kolektivnog djelovanja sindikata podnosioca predstavke u ime njegovih članova.

Zaključak: predstavka je neprihvatljiva (očigledno neosnovana)

(b) *Štrajk solidarnosti* - Po prvi put je ovdje Sud morao da utvrdi da li pravo na štrajk solidarnosti ulazi u područje djelovanja člana 11. Veliko vijeće potvrdilo je u presudi u predmetu *Demir i Baykara protiv Turske* da Sud mora da uzme u obzir elemente međunarodnog prava, a ne samo Konvenciju, tumačenje tih elemenata od strane nadležnih organa, i praksu evropskih država u kojoj se ogledaju njihove zajedničke vrijednosti. Štrajk solidarnosti se priznaje i štiti po Konvenciji br. 87 Međunarodne organizacije rada ([MOR](#)) [Konvencija br. 87](#) i po [Evropskoj Socijalnoj Povelji](#) i bilo bi nedosljedno da Sud u vezi sa članom 11 usvoji tumačenje obima slobode udruživanja sindikata koje bi bilo mnogo uže nego ono koje preovladava u međunarodnom pravu. Uz to, mnoge evropske države već dugo prihvataju štrajkove solidarnosti kao zakonitu formu sindikalnog djelovanja. Zakonska zabrana štrajka solidarnosti tako je zadirala u pravo sindikata podnosioca predstavke na slobodu udruživanja.

Nesporno je bilo da je to zadiranje bilo propisano zakonom, i to članom 224 Zakona o sindikatima i radnim odnosima iz 1992. godine. Sud se takođe uvjerio da je ta zabrana imala legitiman cilj da se zaštite prava i slobode drugih, što ne obuhvata samo poslodavca koji je neposredno uključen u spor, već i šire interese domaće privrede i javnosti na koju bi potencijalno mogao uticati prekid koji bi bio izazvan štrajkom solidarnosti, koji bi mogao biti i jači od primarnog štrajka.**

Što se tiče pitanja da li je to zadiranje bilo neophodno u demokratskom društvu, Sud nije trebalo da odluči da li samo po sebi pravo na štrajk treba da se posmatra kao suštinski element slobode udruživanja, pri čemu bi svako ograničenje ostvarivanja tog prava predstavljalo kršenje same suštine te slobode. Sindikat podnosilac predstavke ostvario je dva od elemenata slobode udruživanja koji su utvrđeni kao suštinski: pravo sindikata da pokuša da ubijedi poslodavca da čuje što on ima da kaže u ime svojih članova i pravo da se uključuje u kolektivno pregovaranje.

Sud je odbio tvrdnju podnosioca predstavke da Stranama ugovornicama treba dati samo veoma malo polje slobodne procjene u ovoj oblasti. Ovo nije bio slučaj u kojem je uvedeno ograničenje išlo do same suštine slobode sindikata, kao što je npr. raspuštanje sindikata. Širina polja slobodne procjene u predmetima kao što je ovaj morala je da se cijeni u svjetlu relevantnih činilaca kao što su priroda i obim spornog ograničenja, cilj koji se namjeravao postići i konkurentna prava i interesi drugih pojedinaca koji su morali da snose posljedice zbog neograničenog ostvarivanja tog prava. Step en zajedničkog među članicama Savjeta Evrope takođe je mogao biti relevantan, kao i postojanje međunarodnog konsenzusa koji se vidi u relevantnim međunarodnim instrumentima.

Priroda i obim zadiranja kojem je bio izložen sindikat podnosilac predstavke - koji je mogao voditi štrajk, iako ograničenog obima i sa ograničenim rezultatima - nisu pogađali samu suštinu slobode udruživanja podnosioca predstavke. Što se

tiče predmeta zadiranja, suština ovog predmeta odnosila se na socijalnu i ekonomsku strategiju tužene države, sferu u kojoj je Sud obično dozvoljavao široko polje slobodne procjene. Na taj zaključak nije uticala činjenica da je Ujedinjeno Kraljevstvo jedna od malog broja evropskih država koje su usvojile potpunu zabranu štrajka solidarnosti, niti negativna ocjena sporne zabrane štrajkova solidarnosti koju su dali relevantni organi MOR-a i Evropske socijalne povelje, pošto su oni ovo pitanje posmatrali sa drugačijeg, opštijeg stanovišta.

Zabrana štrajkova solidarnosti ostala je nepromijenjena preko dvadeset godina, bez obzira na dvije promjene vlade. To pokazuje demokratski konsenzus kojim se ta zabrana podržava i prihvatanje razloga za nju, koji se protežu kroz veliki spektar različitih političkih mišljenja u Ujedinjenom Kraljevstvu. To ukazuje i na to da su se u svojoj ocjeni kako se na najbolji mogući način može služiti širem javnom interesu u njihovoj zemlji u često napetom političkom, društvenom i ekonomskom kontekstu industrijskih odnosa, domaći zakonodavni organi oslonili na razloge koji su bili i relevantni i dovoljni za svrhe člana 11 Konvencije.

Sve u svemu, činjenice specifične situacije koja se osporava u ovom predmetu ne pokazuju da je došlo do neopravdanog zadiranja u pravo sindikata podnosioca predstavke na slobodu udruživanja, čije je suštinske elemente podnosilac predstavke imao mogućnost da ostvari: zastupajući svoje članove, pregovarajući sa poslodavcem u ime svojih članova koji su bili u sporu sa poslodavcem i organizujući štrajk tih članova na njihovom radnom mjestu. U ovoj oblasti zakonodavne politike, a priznaje se da je veoma osjetljiva, tužena država uživala je polje slobodne procjene dovoljno široko da obuhvati postojeću zakonsku zabranu štrajka solidarnosti, pošto nije bilo osnova u okolnostima ovog predmeta za mišljenje da je funkcionisanje te zabrane u odnosu na sporne činjenice predstavljalo nesrazmjerno ograničenje prava sindikata podnosioca predstavke po članu 11.

Zaključak: nije utvrđena povreda Konvencije (jednoglasno)

(v. takođe *Demir i Baykara protiv Turske* (GC) 34503/97, 12. novembar 2008, [Informator 113](#))

*Sekundarni štrajk ili štrajk solidarnosti u privredi jeste štrajk protiv poslodavca koji nije poslodavac u privrednom sporu i preduzima se da bi se izvršio posredan pritisak na poslodavca koji je uključen u spor.

** Za stav u predmetu koji se odnosi na primarni štrajk, v. *UNISON protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (dec), 53574/99, 10. januar 2002, [Informator 38](#)

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava
Ovaj sažetak Sekretarijata ne obavezuje Sud.

[Informatori o sudskoj praksi](#)

© Savjet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, 2015. godina.

Zvanični jezici Evropskog suda za ljudska prava su engleski i francuski. Ovaj prevod urađen je uz pomoć Fonda za ljudska prava Savjeta Evrope (www.coe.int/humanrightstrustfund). On nije obavezujući za Sud i Sud ne preuzima odgovornost za njegov kvalitet. Prevod se može preuzeti sa baze podataka o sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) ili sa bilo koje druge baze podataka kojoj ga je Sud dostavio. Prevod se može reprodukovati za nekomercijalne svrhe pod uslovom da se navede puni naziv predmeta, sa gore navedenom izjavom o autorskim pravima i pominjanjem Fonda za ljudska prava. Ukoliko je namjera da se bilo koji dio ovog

prevoda upotrijebi za komercijalne svrhe, molimo vas da se obratite na adresu publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2015.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2015

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.